

Rapport 2009:15 R

Disciplinärenden 2008 vid högskolor och universitet

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Disciplinärenden 2008 vid högskolor och universitet

Utgiven av Högskoleverket 2009

Högskoleverkets rapportserie 2009:15 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, juridiska avdelningen, **Pontus Kyrk**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets kontorservice, Stockholm, juni 2009

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Årets genomgång av disciplinärenden	5
Utgångspunkter för genomgången	5
Antalet ärenden i disciplinnämnderna har ökat	5
Påföljderna	6
Grunderna för disciplinåtgärderna	7
Avstängningstidens längd fortsätter att vara kring sex veckor	8
Antalet disciplinärenden varierar i mindre omfattning mellan lärosätena	9
Fortsatt fler män än kvinnor blir föremål för disciplinåtgärd	11
Slutord	12

Årets genomgång av disciplinärenden

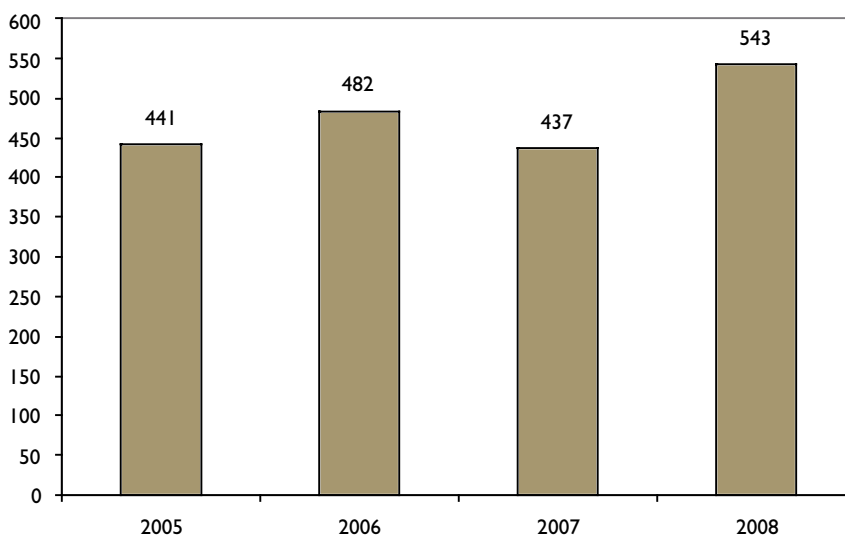
Utgångspunkter för genomgången

Högskoleverket har sedan år 2001 redovisat statistik och reflektioner med anledning av de disciplinärenden som har beslutats av universitet och högskolor enligt 10 kap. högskoleförordningen (1993:100). I år, liksom de senaste tre åren, omfattar genomgången även de tre större enskilda utbildningsanordnarna Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping. I de fall en jämförelse görs med tidigare år är utgångspunkten år 2005, dvs. det år då dessa tre lärosäten började ingå i statistiken.

Antalet ärenden i disciplinnämnderna har ökat

En genomgång av besluten i disciplinärenden visar att 543 studenter blev föremål för en disciplinär åtgärd år 2008. Det är en ökning med cirka 24 procent från år 2007. Detta motsvarar dock endast 0,19 procent av antalet helårsstudenter. Se diagram 1 och tabell 1. Högskoleverket har för närvarande inte tillgång till uppgifter om antalet registrerade studenter för 2008, vilket är högre än antalet helårsstudenter. Uppgifter finns dock för år 2007 då antalet registrerade studenter var 422 200. Förändringarna mellan två år är inte så stora att det slår igenom på procentberäkningen. Skulle man i stället räkna på registrerade studenter, vilket egentligen vore mera korrekt, skulle relationen disciplinärenden/antal studenter bli endast cirka 0,13 procent.

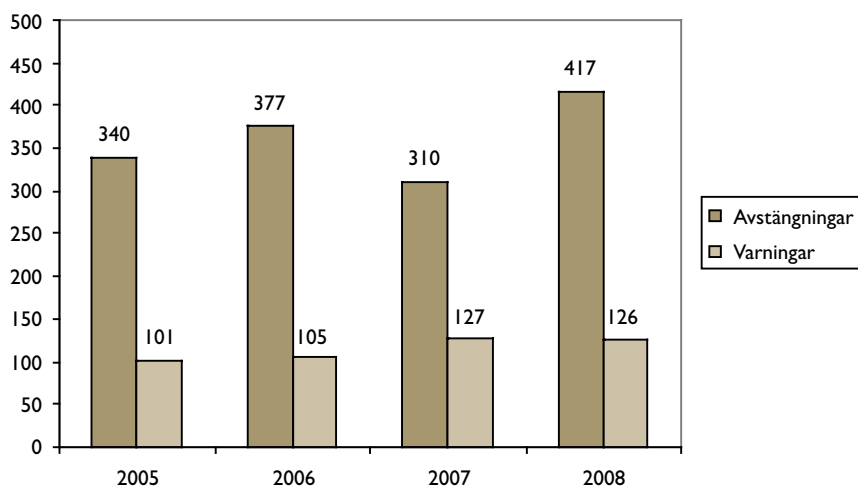
Diagram 1. Antal disciplinärenden, år 2005–2008

Påföljderna

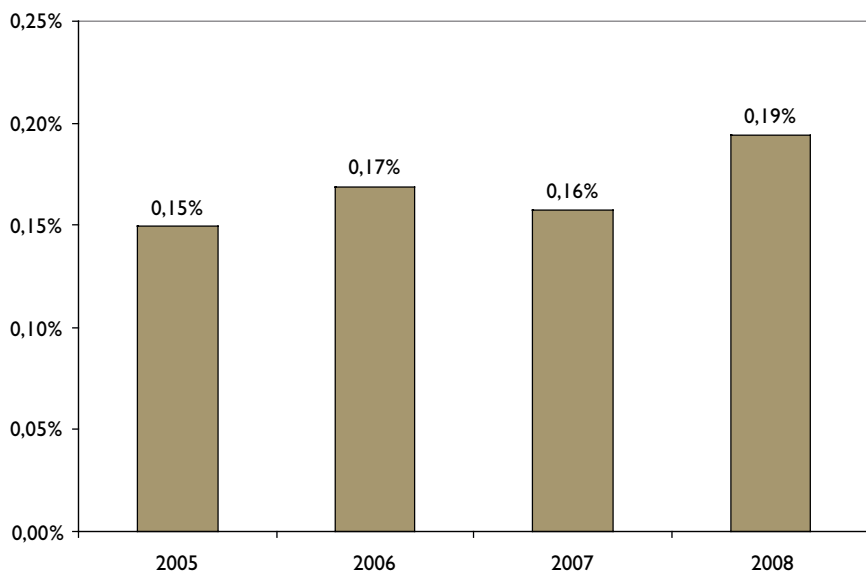
Av de 543 studenter som blev föremål för disciplinära åtgärder 2008 avstängdes 417 och 126 fick en varning. Jämfört med år 2007 har antalet avstängningar ökat med cirka 35 procent. Antalet varningar 2008 är i princip detsamma som år 2007, se diagram 2.

Diagram 2. Antal avstängningar och varningar, år 2005–2008

År 2008 ökade antalet helårsstudenter med 0,6 procent jämfört med 2007. Mellan 2007 och 2006 minskade antalet helårsstudenter med 2,4 procent och mellan åren 2006 och 2005 med 3,4 procent. Detta förklarar varför andelen studenter som blev föremål för en disciplinåtgärd ökade år 2007 jämfört med år 2005, trots att antalet ärenden var något färre. Se diagram 3.

Diagram 3. Andel disciplinärenden av hela utbildningsvolymen (antal avstängda och varnade studenter/antal helårsstudenter), år 2005–2008

Grunderna för disciplinåtgärderna

Högskoleverket har valt att dela upp de olika typerna av ärenden i sex kategorier:

1. fuskklappar och otillåtna hjälpmedel
2. otillåtet samarbete
3. plagiat och fabrikation
4. förfalskning av dokument
5. störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt
6. sexuella eller etniska trakasserier.

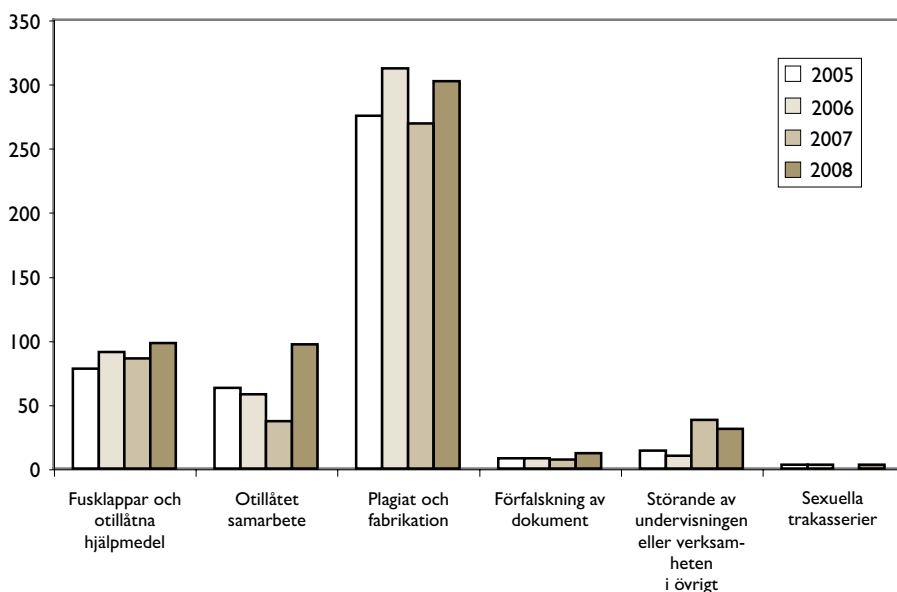
Den vanligaste orsaken till att studenter blev föremål för disciplinåtgärder var, liksom vid de föregående årens granskningar, plagiering. Detta skedde i 302 fall, varav 256 avstängdes. År 2007 var motsvarande antal 269, varav 195 avstängdes. Detta innebär att antalet studenter som avstängdes eller varnades för plagiering ökat med cirka 12 procent mellan år 2007 och 2008.

Tidigare år var det flera lärosäten som oftare varnade studenter som gjort sig skyldiga till plagiering i stället för att stänga av dem. Av besluten från år 2008 framgår att i princip alla lärosäten utom Högskolan i Borås och Högskolan i Skövde i större utsträckning stänger av studenter som gjort sig skyldiga till plagiering än ger dem en varning.

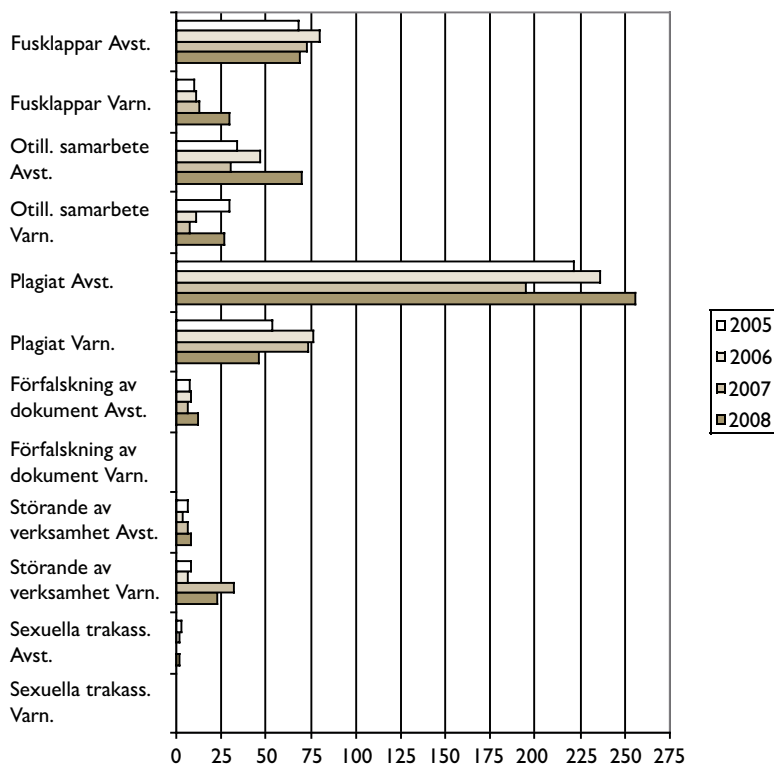
Antalet ärenden rörande otillåtet samarbete har ökat markant under år 2008. En förklaring till detta kan vara att hemtentamen används i ännu högre grad än tidigare.

Att antalet ärenden avseende störande av undervisningen fortfarande är ganska stort beror, liksom år 2007, på att Södertörns högskola varnat ett flertal studenter för att ha haft påslagen mobil vid salstentamen. Se diagram 4 och 5 samt tabell 1.

Diagram 4. Antal disciplinärenden per disciplinkategori, år 2005–2008

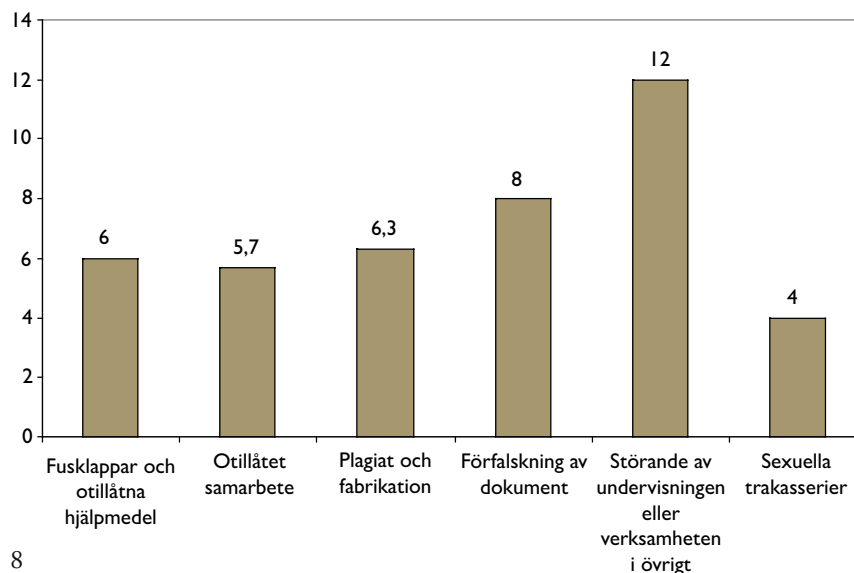
Diagram 5. Antal avstängningar (Avst.) och varningar (Varn.) per diciplinkategori, år 2005–2008

Avstängningstidens längd fortsätter att vara kring sex veckor

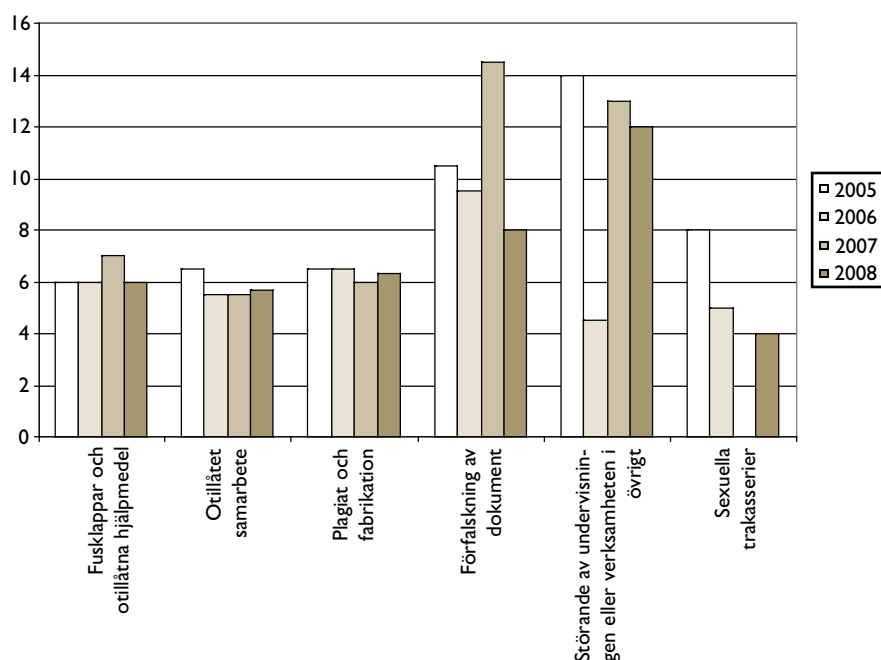
I årets genomgång finns, liksom för de senaste tre åren, även en beräkning av den genomsnittliga avstängningstiden beroende på typ av förseelse. Många av ärendena liknar varandra. Siffrorna bör därför kunna fungera som en god vägledning när det gäller avstängningstidens längd, särskilt eftersom antalet ärenden i de tre kategorierna med flest avstängda studenter (de tre staplarna längst till vänster i diagram 6) är stort. Se diagram 6.

Diagram 6. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden, år 2008

Den genomsnittliga avstängningstiden för de tre mest förekommande kategorierna är mellan 5,7 och 6,3 veckor. Detta är något kortare än 2007 avseende fuskklappar och otillåtna hjälpmedel, men något längre än 2007 avseende otillåtet samarbete och plagiat. Högskoleverket vill i detta sammanhang upprepa att en avstängningstid om sex veckor också är vad professor emeritus Nils Jareborg förordar som lämplig period (jämför Högskoleverkets skrift *Disciplinregler – konferens 16 oktober 2002*, som finns tillgänglig på Högskoleverkets hemsida, www.hsv.se). Vid påtagligt förmildrande omständigheter av personlig art kan även två eller tre veckor motiveras som en lämplig period enligt professor Jareborg. Antalet ärenden i de tre minst förekommande kategorierna är mycket litet, varför det inte går att dra några slutsatser om dessa. Se diagram 7.

Diagram 7. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden, år 2005–2008

Antalet disciplinärenden varierar i mindre omfattning mellan lärosätena

Hur många disciplinärenden som olika lärosäten har haft under år 2008 framgår av tabell 1 och diagram 8.

Högskoleverket har tidigare kunnat se att antalet disciplinärenden (oberoende av studentantalet) har varierat i relativt stor omfattning mellan lärosätena. Denna variation har dock minskat år 2008. En förklaring kan vara att uppmärksamheten kring plagiering de senaste åren har medfört att så gott som samtliga lärosäten numera uppmärksammat denna problematik.

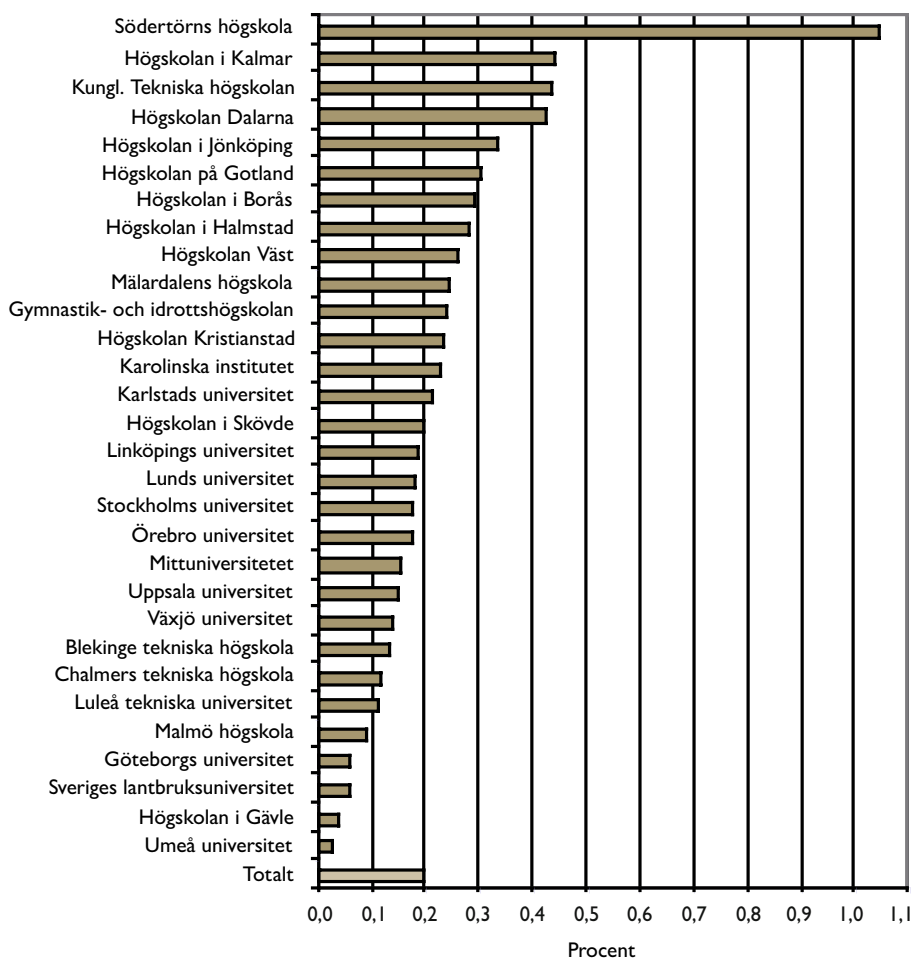
Följande högskolor har inte fattat några beslut om avstängning eller varning år 2008: Danshögskolan, Dramatiska institutet, Försvarshögskolan, Handels-

högskolan i Stockholm, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Operahögskolan och Teaterhögskolan i Stockholm. Flertalet av dessa lärosäten är antingen konstnärliga och/eller har relativt få studenter, vilket kan vara en förklaring till att dessa lärosäten vanligtvis har inga eller ett fåtal ärenden år efter år.

Tabell 1. Avstängningar och varningar per lärosäte år 2008

Lärosäte	Andel	Totalt	Kvinnor	Män	Avstängningar	Varningar	Helårsstudenter
Blekinge tekniska högskola	0,13 %	5	0	5	1	4	3 819
Chalmers tekniska högskola	0,12 %	10	1	9	7	3	8 589
Gymnastik- och idrottshögskolan	0,23 %	1	0	1	1	0	426
Göteborgs universitet	0,06 %	14	2	12	14	0	24112,6
Högskolan Dalarna	0,42 %	26	9	17	20	6	6 125
Högskolan i Borås	0,29 %	17	8	9	7	10	5 842
Högskolan i Gävle	0,04 %	2	1	1	2	0	5 669
Högskolan i Halmstad	0,28 %	14	7	7	10	4	5 028
Högskolan i Jönköping	0,33 %	26	10	16	21	5	7 781
Högskolan i Kalmar	0,44 %	25	10	15	24	1	5 711
Högskolan i Skövde	0,20 %	8	3	5	2	6	4 069
Högskolan Kristianstad	0,23 %	11	4	7	10	1	4 718
Högskolan på Gotland	0,30 %	7	3	4	5	2	2 327
Högskolan Väst	0,26 %	11	8	3	7	4	4 284
Karlstads universitet	0,21 %	16	10	6	8	8	7 531
Karolinska institutet	0,23 %	12	5	7	12	0	5 295
Kungl. Tekniska högskolan	0,43 %	52	5	47	31	21	12 003
Linköpings universitet	0,18 %	31	11	20	26	5	16 914
Luleå tekniska universitet	0,11 %	7	1	6	5	2	6 410
Lunds universitet	0,18 %	44	22	22	41	3	24 803
Malmö högskola	0,09 %	10	6	4	10	0	11 229
Mittuniversitetet	0,15 %	10	6	4	7	3	6 632
Mälardalens högskola	0,24 %	18	6	12	15	3	7 412
Stockholms universitet	0,18 %	48	31	17	45	3	27 361
Sveriges lantbruksuniversitet	0,06 %	2	0	2	1	1	3 522
Södertörns högskola	1,04 %	59	37	22	41	18	5 661
Umeå universitet	0,03 %	4	2	2	4	0	15 415
Uppsala universitet	0,15 %	29	11	18	17	12	19 901
Växjö universitet	0,14 %	10	6	4	10	0	7 385
Örebro universitet	0,17 %	14	6	8	13	1	8 173
Totalt	0,19 %	543	231	312	417	126	279 970
Andel kvinnor/män med avstängningar eller varningar			43 %	57 %			
Andel kvinnor/män av helårsstudenter i riket			59 %	41 %			

Diagram 8. Andel (procent) disciplinären den per lärosäte år 2008 (antal disciplinären den/antal hel-årsstudenter)

Fortsatt fler män än kvinnor blir föremål för disciplinåtgärd

I år, liksom de senaste två åren, har Högskoleverket granskat om andelen personer som blir föremål för disciplinåtgärd skiljer sig mellan män och kvinnor. År 2006 utgjorde andelen kvinnor cirka 60 procent av studenterna. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnorna endast 36 procent eller, uttryckt i antal studenter, 172 av 482. Männena, som alltså motsvarade cirka 40 procent av studenterna, utgjorde hela 64 procent av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd, eller uttryckt i antal 310 av 482. År 2007 hade andelen kvinnor ökat till 43 procent, eller i antal räknat till 188 av 437. År 2007 utgjorde kvinnor 59 procent av studenterna. År 2008 var 231 av de 543 som blev föremål för en disciplinåtgärd kvinnor, dvs. återigen cirka 43 procent. Andelen kvinnor av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd är alltså densamma år 2007 som år 2008 (se tabell 1). År 2008 utgjorde kvinnor 59 procent av antalet

helårsstudenter (60 procent av antalet registrerade studenter). Antalet registrerade studenter är större än antalet helårsstudenter.

Slutord

Högskoleverket kan konstatera att 302 disciplinärenden av 543 rör plagiering, som alltså är den absolut mest förekommande grunden för en disciplinåtgärd. Plagieringsfusk ses som ett problem inom högre utbildning, såväl internationellt som i den svenska högskolan. Ny teknik har gjort all världens information tillgänglig för studenterna, vilket påverkar hur de tar sig an sina studieuppgifter. Högskolan behöver stödja studenterna att förstå de krav och förväntningar som ställs på dem i utbildningen.

Högskoleverket arrangerade i juni 2006 en konferens med tyngdpunkt på hur man med pedagogiska medel kan försvåra fusk, särskilt plagieringsfusk. Konferensen visade tydligt att det finns användbara strategier på flera nivåer. För att stödja högskolornas fortsatta arbete mot plagieringsfusk anordnade Högskoleverket tillsammans med Kungl. Tekniska högskolan under våren 2009 en seminarierie led av Jude Carroll, internationell expert på plagiering i högre utbildning. Jude Carroll menar att lärosätena bör närma sig plagieringsproblematiken på ett flertal sätt (holistic approach). Hennes slutsats är att det inte finns några enkla sätt utan ett flertal åtgärder krävs som bl.a. forskning kring plagiering, resurser och information till samtliga berörda, hög rättssäkerhet samt även pedagogiska förändringar. Man bör också enligt Jude Carroll diskutera om inte kraven på språkkunskaper bör höjas vid antagningen till högre studier i Sverige. All dokumentation kring seminarierien finns på webbadressen (www.csc.kth.se/~kristina/plagiat/).

Högskoleverket vill återigen informera om Blekinge tekniska högskolas, Högskolan i Kalmar och Växjö universitets gemensamt utverkade webbaserade läromedel, *Refero – antiplagieringsguiden*. Guiden, som finns både på engelska och svenska, finns att tillgå på bl.a. följande webbadress: <http://www.bi.hik.se/Refero/Intro.php>.